

ทัศนคติของประชาชนและพรรคการเมืองต่อการปฏิรูปประเทศไทย ในระยะเปลี่ยนผ่าน

Attitudes of Citizens and Political Parties Toward
Thailand's Reform in The Transitional Period

วิโรจน์ พิमानมาศสุริยา*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ทัศนคติของประชาชนและพรรคการเมืองต่อการปฏิรูปประเทศไทยในระยะเปลี่ยนผ่าน 2) ทัศนคติของประชาชนจำแนกตามภูมิภาคหลังประชามติ 3) พลังอำนาจของชาติที่สนับสนุนการปฏิรูปประเทศไทย 4) ความคาดหวังต่อการปฏิรูปประเทศไทยของประชาชนและพรรคการเมือง เป็นการวิจัยแบบผสมผสานเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยการวิจัยเชิงปริมาณมีกลุ่มตัวอย่างเป็นประชากร รวม 6 ภูมิภาค คำนวณหาขนาดจำนวนกลุ่มตัวอย่าง ตามสูตรของ ทาโร ยามาเน่ โดยประมาณด้วยความเชื่อมั่น 95% และความคลาดเคลื่อน 5% ได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง 1,100 คน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้แบบสอบถาม โดยหาค่าร้อยละ หาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบสมมติฐานการวิจัย ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวน ค่า t-test ค่า F-test และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการสัมภาษณ์เจาะลึก หัวหน้าพรรคการเมืองหรือผู้แทนพรรค จำนวน 8-10 พรรค

ผลการวิจัยเชิงปริมาณ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 18 - 30 ปี มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ระดับการศึกษาปริญญาตรี อาชีพเป็นพนักงานบริษัท และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,000 บาท หรือน้อยกว่า ส่วนจากการสัมภาษณ์พรรคการเมือง จำนวน 8 พรรค โดยนโยบาย/อุดมการณ์ของพรรคการเมืองส่วนใหญ่มุ่งสู่การปกครองที่เป็นระบอบประชาธิปไตยต้องการการเมืองที่เป็นของภาคประชาชนโดยแท้จริง ความคาดหวังต่อการปฏิรูป

* อาจารย์ประจำวิทยาลัยนวัตกรรมการสังคม มหาวิทยาลัยรังสิต (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., พลเรือตรี)

ประเทศไทย พบว่า ประชาชนคาดหวังให้ได้ นักการเมืองที่ดี มีคุณธรรม ไม่ทุจริตคอร์รัปชัน การเมืองไทยดี และเศรษฐกิจเจริญขึ้น พรรคการเมืองส่วนใหญ่ คาดหวังให้มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดจริงจัง รวมทั้งการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันอย่างมีประสิทธิภาพ พลังอำนาจของชาติที่สนับสนุน การปฏิรูปประเทศไทย พบว่า โดยภาพรวม ประชาชนคิดเห็นว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน พลังอำนาจทาง ทหารสูงสุด รองลงมาคือ พลังอำนาจทางสังคม และพลังอำนาจทางการเมืองตามลำดับ พรรคการเมือง ส่วนใหญ่ มีความเห็นว่าพลังอำนาจที่สำคัญแท้จริงต้องมาจากประชาชน หรือพลังอำนาจทางสังคม ทัศนคติ ต่อการปฏิรูปประเทศไทยในระยะเปลี่ยนผ่าน พบว่า ประชาชน มีทัศนคติเชิงบวก ทั้งต่อการการจัดตั้ง รัฐบาลทหาร เพื่อปฏิรูปประเทศไทย และการปฏิรูปประเทศไทยในด้านต่างๆ แตกต่างจาก พรรคการเมือง ส่วนใหญ่มีทัศนคติเชิงลบ หรือไม่เห็นด้วยกับการจัดตั้งรัฐบาลทหาร ส่วนการปฏิรูปประเทศไทยในด้านต่างๆ เห็นว่ายังนำไปสู่การปฏิบัติได้ยาก และควรให้เป็นหนทางที่เป็นประชาธิปไตย ความคาดหวังต่อการปฏิรูป ประเทศไทย พบว่า โดยภาพรวม ประชาชนเห็นด้วย อยู่ในระดับมาก โดยมากที่สุดคือ ให้มีการปฏิรูป การปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชัน ส่วนพรรคการเมืองส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นแต่ละด้าน ให้แก้ไข รัฐธรรมนูญเป็นสากลและสร้างความปรองดอง รวมทั้งปฏิรูปให้บังคับใช้กฎหมายปราบปรามการทุจริต คอร์รัปชัน ผลทดสอบสมมติฐาน พบว่า 1) ภูมิหลังประชากรผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับ การศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน ทัศนคติของประชาชนต่อการปฏิรูปประเทศไทยไม่ต่างกัน ยกเว้น ภูมิลำเนาต่างกัน ทัศนคติของประชาชนต่อการปฏิรูปประเทศไทยแตกต่างกัน 2) พลังอำนาจแห่งชาติ ที่สนับสนุนการปฏิรูปประเทศไทยกับทัศนคติของประชาชนต่อการปฏิรูปประเทศไทย มีความสัมพันธ์กัน ในระดับปานกลาง ในทิศทางเดียวกัน โดยเฉพาะพลังอำนาจทหาร มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง สูงสุด ข้อเสนอแนะจากการวิจัย ขอให้รัฐบาลรับฟังความคาดหวังสูงสุดของประชาชนและพรรคการเมือง พร้อมเร่งแก้ไขปัญหาและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันอย่างหนักและจริงจัง

คำสำคัญ : ทัศนคติ, ประชาชน, พรรคการเมือง, การปฏิรูปประเทศไทย, ระยะเปลี่ยนผ่าน

Abstract

The aim of the research is to study 1) attitudes of citizens and political parties toward Thailand's reform in the transitional period; 2) attitudes of citizens organized by citizens' backgrounds; 3) national sources of power that support Thailand's reform; and 4) expectations of citizens and political parties. A mixed methods approach was used. The quantitative Taro Yamane formula was used to select a sample of 1,100 citizens over six regions with an approximate confidence level of 95% and deviation of 5%. Data from questionnaires was analyzed by percentage, arithmetic mean, and standard deviation, while hypotheses were tested using t-test, F-test, and Pearson product moment

correlation coefficient. Qualitative data was obtained by in-depth interviews with the leaders or representatives of eight to ten political parties.

The research results indicated that the majority of respondents were female, aged from 18 to 30, lived in the Northeast, had bachelor level education, declared occupation as employee, and had salary income of 15,000 baht or less. From interviews with representatives of eight political parties concerning policy/ideology, informants mostly aimed for a democratic authority and wanted politics that was truly of the people. Expectations for reform of Thailand found that citizens wanted good politicians with morality and hope for good politics and economic development. Most political parties expected there would be strict enforcement of the laws, and efficient prevention and prosecution of corruption. Regarding national power that supports Thailand's reform, it was found that citizens mostly accepted national power in overall average value was at high level, the highest order is Military power, followed by social power and Political power, respectively. Most political parties thought that real power comes from the people or social power. Attitude towards Thailand's reform showed that citizens have a positive attitude towards both the establishment of military government to reform Thailand and Thailand's reform in various fields. In contrast, political parties have a negative attitude or disagree with the government troops, and say the reform of the country in various fields is difficult to achieve and should be done in a democratic way. Expectations towards Thailand's reform were that citizens mostly expected about the reform of Thailand in overall average value at high level, the highest reform priority is reform and combating corruption. Most political parties' opinions on Thailand's reform in other fields; the military government should revise the Draft Constitution as Universal and create reconciliation, including reform to enforce the law against corruption. Results of hypothesis testing showed that 1) the differences in background of citizens' gender, age, educational level, career, and salary income are associated with significant differences in attitude of citizens towards Thailand's reform in the transitional period. Difference in domicile had no significant relationship to attitude; 2) national power that supports Thailand's reform and attitude of citizens were related at a medium level in the same direction, especially the Military power which was in highest medium level correlation. Research recommendations are that the government should listen to and recognize the highest expectations of people and political parties, should rapidly solve problems, and should undertake corruption suppression strongly and effectively.

Keyword : Attitude, Citizens, Political Parties, Thailand's Reform, Transitional Period

บทนำ

สังคมใดก็ตามที่มีปัญหาอย่างมาก มีความขัดแย้งที่ขยายขอบข่ายกว้างออกไปจนความเสียหายที่เกิดขึ้นรุนแรงหนักยิ่งขึ้นจนนำไปสู่วิกฤติ และกลายเป็นบาดแผลของสังคมที่ต้องใช้เวลายาวนานในการเยียวยา และมีแนวโน้มที่จะกลายเป็นกลียุคและมโศกภัย จะมีระยะเวลาช่วงหนึ่งที่เราเรียกว่าช่วงระยะเวลาเปลี่ยนผ่าน (Transitional Period) ช่วงระยะเวลาเปลี่ยนผ่านนี้เป็นช่วงที่สังคมเกิดความระส่ำระสาย คนในสังคมเกิดความไม่มั่นใจ เคว้งคว้างและวังเวง ขาดที่พึ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนส่วนใหญ่ขาดความเชื่อมั่นต่ออนาคต สภาวะสังคมในระยะเปลี่ยนผ่านนี้จะเกิดขึ้นเมื่อศูนย์กลางแห่งอำนาจ (Locus of Power) แตกสลายลง สังคมใดก็ตามที่ตกอยู่ในสภาวะอันตรายในช่วงระยะเวลาเปลี่ยนผ่านนี้ จะต้องทำการแก้ไขปัญหาให้ยุติโดยเร็วที่สุด โดยให้เกิดความเสียหายน้อยที่สุด มิฉะนั้นจะกลายเป็นโศกนาฏกรรมแห่งมนุษยชาติ

สังคมไทยปัจจุบัน ต้องการการปฏิรูปการเมือง เพราะระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภาในปัจจุบันของไทยมีข้อบกพร่อง เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่อยากจนการทุจริตคอร์รัปชันสูง การศึกษาล้มเหลว และการรับรู้ข่าวสารต่ำ จึงมักนิยมเลือกคนที่เป็นผู้อุปถัมภ์ มีบุญคุณ คนรวยที่มีอำนาจบารมี คนที่พูดเก่ง หาเสียงเก่ง เข้าไปเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เข้าไปเป็นรัฐบาลและฝ่ายค้าน โดยหวังจะได้พวกเขาเป็นที่พึ่ง เพื่อแก้ปัญหาส่วนตัว หรือแก้ปัญหาในท้องถิ่นมากกว่ามุ่งเลือกผู้ไปทำหน้าที่ออกกฎหมาย และบริหารประเทศให้เจริญก้าวหน้า โดยที่เมื่อพวกนักหาเสียงเลือกตั้งเก่งเหล่านี้ได้รับเลือกเข้าไปแล้ว ประชาชนก็ไม่มีสิทธิในการควบคุมดูแลถอดถอนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ให้ทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนส่วนใหญ่อย่างแท้จริงได้ ไม่มีสิทธิในการควบคุมดูแลตรวจสอบราชการบริหารประเทศอย่างซื่อสัตย์ และเป็นประโยชน์ต่อประชาชนส่วนใหญ่ได้

เพราะทั้งรัฐธรรมนูญ ตัวบทกฎหมาย โครงสร้างทางการเมือง การบริหารราชการไม่เปิดช่องให้ และประชาชนก็มีอำนาจต่อรองทางการเมืองน้อยกว่าพวกนักการเมืองและข้าราชการมากมายหลายเท่า

วิกฤติการณ์การเมืองไทย พ.ศ. 2556 – 2557 เป็นวิกฤติการณ์การเมือง ที่ดำเนินมาจนกระทั่งเป็นเหตุให้มีการทำรัฐประหารในวันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2557 โดยคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) อันมีพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นหัวหน้าคณะ โคนรัฐบาลรักษาการ นายนิวัฒน์ธำรง บุญทรงไพศาล นับเป็นรัฐประหารครั้งที่ 13 ในประวัติศาสตร์ไทย รัฐประหารดังกล่าวเกิดขึ้นหลังวิกฤติการณ์การเมือง ซึ่งเริ่มเมื่อเดือนตุลาคม พ.ศ. 2556 เพื่อคัดค้านร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมฯ และอิทธิพลของ ดร.ทักษิณ ชินวัตร ในการเมืองไทย แม้วุฒิสภาลงมติเป็นเอกฉันท์ไม่เห็นชอบร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ไปแล้ว แต่ว่าการชุมนุมซึ่งนำโดยนายสุเทพ เทือกสุบรรณ ยังคงดำเนินต่อไป โดยเปลี่ยนเงื่อนไขเป็นการต่อต้านรัฐบาลแทน ประกอบกับประเทศไทยพบปัญหา ประชาชนส่วนใหญ่เผชิญปัญหาค่าครองชีพสูง มีงานที่ให้ผลตอบแทนต่ำและไม่มั่นคง มีปัญหาด้านสุขภาพ และสภาพแวดล้อมเป็นพิษ ปัญหาอาชญากรรม ความเสื่อมโทรมทางสังคม ฯลฯ เพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ที่สำคัญคือ คนไทยแตกความสามัคคี แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มต่อต้านรัฐบาล และกลุ่มการลอบยิงทำร้ายผู้ชุมนุม ชนิดที่กลายเป็นวิกฤติการณ์ของสังคมไทยมากขึ้นทุกขณะ อาจจะนำไปสู่หายนะ ความล่มจมทางเศรษฐกิจ ความรุนแรงทางการเมืองและสังคมได้ หากไม่มีการปฏิรูปการเมืองในความหมายกว้าง คือ การปฏิรูปโครงสร้างของเศรษฐกิจการเมืองสังคมไทยอย่างจริงจัง

ผู้วิจัยมีความสนใจการปฏิรูปประเทศไทยในระยะเปลี่ยนผ่านครั้งนี้ (ตั้งแต่ 22 พฤษภาคม 2557 – ปัจจุบัน) ต่อ ความคาดหวัง และทัศนคติของ

พรรคการเมืองและประชาชนทั่วประเทศ เพื่อนำผลการศึกษาไปนำเสนอต่อสังคมและเกิดประโยชน์ต่อการศึกษาในระดับอุดมศึกษาในมหาวิทยาลัยรังสิต และให้เกิดประโยชน์ในการตื่นตัวทางการเมืองและสังคมประเทศชาติของประชาชนได้ในโอกาสต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาทัศนคติประชาชนและพรรคการเมืองต่อการปฏิรูปประเทศไทยในระยะเปลี่ยนผ่าน
2. เพื่อศึกษาทัศนคติของประชาชนต่อการปฏิรูปประเทศไทยในระยะเปลี่ยนผ่านจำแนกตามภูมิภาค ประชากร
3. เพื่อศึกษาพลังอำนาจของชาติที่สนับสนุนกับการปฏิรูปประเทศไทย
4. เพื่อศึกษาความคาดหวังต่อการปฏิรูปประเทศไทยของประชาชนและพรรคการเมือง

สมมุติฐานการวิจัย

1. ภูมิภาคประชาชนแตกต่างกัน ทัศนคติต่อการปฏิรูปประเทศไทยในระยะเปลี่ยนผ่านแตกต่างกัน
2. พลังอำนาจของชาติที่สนับสนุนการปฏิรูปประเทศไทยมีความสัมพันธ์กับทัศนคติของประชาชนต่อการปฏิรูปประเทศไทย

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดระเบียบวิธีการวิจัย (methodology) โดยใช้ทั้งวิธีการวิจัยแบบผสมผสานเชิงปริมาณ (quantitative research) และเชิงคุณภาพ (qualitative research) ประชากรของการศึกษานี้ ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั่วประเทศ เมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2557 มีจำนวน 44,649,742 คน (<http://highlight.kapook.com>,

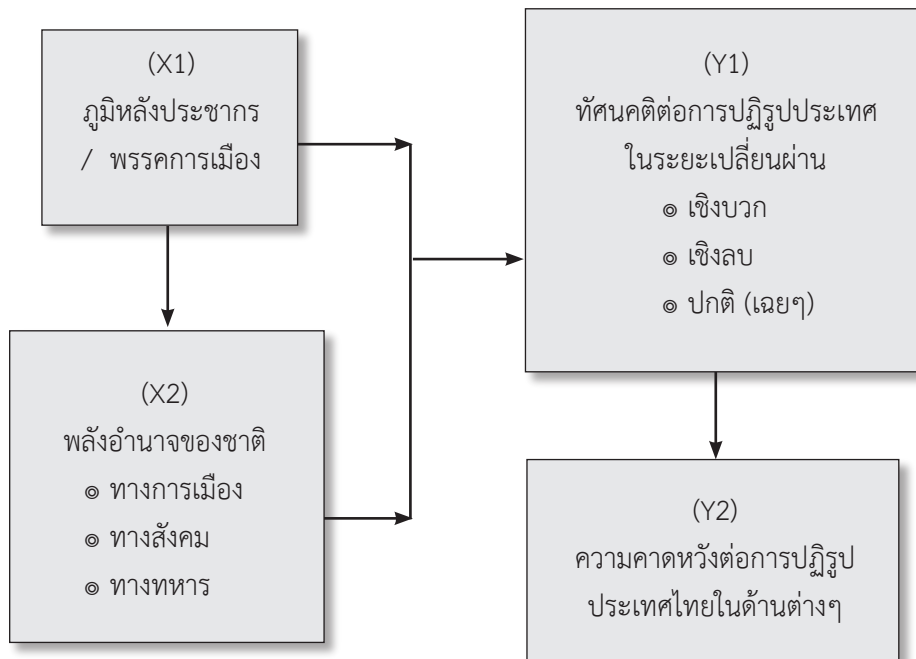
25 มกราคม 2558) และพรรคการเมืองพรรคการเมืองในประเทศไทยที่ยังดำเนินกิจกรรมในปัจจุบัน 73 พรรค (ข้อมูลจากสำนักกิจการพรรคการเมืองฯ ด้านกิจการพรรคการเมืองฯ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง (<http://www.ect.go.th>, 4 ธันวาคม 2557) การวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยทางสถิติเป็นการประมาณกลุ่มขนาดตัวอย่าง โดยเลือกจากประชากรในการวิจัย โดยประมาณด้วยความเชื่อมั่น 95% ซึ่งได้มาจากวิธีการกำหนดขนาดตัวอย่าง ตามสูตรของ ทาโร ยามาเน่ (Yamane, 1970, 1088) ได้กลุ่มตัวอย่างคิดเป็นจำนวน 1,100 คน สำหรับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั่วประเทศ แบ่งเป็น 6 ภาค 12 จังหวัด ตามการแบ่งภาคภูมิศาสตร์ของประเทศไทย ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์ทัศนคติของพรรคการเมือง จำนวนประมาณ 8-10 พรรคการเมืองจากพรรคการเมืองในประเทศไทย 73 พรรค แบบสอบถามชุดที่ 1 เป็นแบบสอบถามสำหรับประชาชนเป็นกาวิจัยเชิงปริมาณ แบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาแล้วไปหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการทดสอบกับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient Alpha) ของครอนบาค โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ โปรแกรมทางสถิติ (สุมิต ติรภานันท์, 2546, 145) ผลการวิเคราะห์พบว่าแบบทดสอบมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.96 ซึ่งถือว่าเป็นแบบสอบถามที่มีความเชื่อมั่นเหมาะสมแก่การนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลจริง นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงเรียบร้อยแล้ว ไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้เพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูลแล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบสมมุติฐานการวิจัย ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนค่า t-test ค่า F-test (One-way ANOVA) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน แบบสอบถาม

ชุดที่ 2 สำหรับพรรคการเมือง ทั้งหมด 8-10 ตัวอย่าง เป็นคำถามปลายเปิด ถามข้อมูลเกี่ยวกับพรรคการเมือง ที่ผู้ตอบแบบสอบถามสังกัดอยู่ ได้แก่ผู้บริหาร หรือ ตัวแทนของพรรคการเมืองนั้น ๆ เป็นการสัมภาษณ์เจาะ ลึก (In-depth Interview) หัวหน้าพรรคการเมืองหรือ ผู้แทนพรรค จำนวน 8 พรรคการเมือง โดยเลือกจาก บัญชีรายชื่อพรรคการเมืองที่ยังดำเนินการอยู่ ณ วันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2557 และแบ่งเป็นพรรคการเมืองขนาดใหญ่ 1 พรรค ได้แก่ พรรคประชาธิปัตย์ (สำหรับพรรค เพื่อไทย ไม่สะดวกให้สัมภาษณ์) พรรคขนาดกลาง 4 พรรค

ได้แก่ พรรคความหวังใหม่ พรรคเพื่อฟ้าดิน พรรค ชาติไทยพัฒนา พรรคพลังชล และพรรคขนาดเล็ก 3 พรรค ได้แก่ พรรคประชาสามัคคี พรรคอนาคตไทย พรรคไทยมหารัฐพัฒนา โดยการแบ่งขนาดพรรค พิจารณาจากจำนวนสมาชิกพรรค เป็น 3 ขนาดคือ สมาชิกจำนวน 1 แสนคนขึ้นไป สมาชิกพรรคจำนวน หลักหมื่นคน และสมาชิกพรรคจำนวนหลักพันคนหรือน้อยกว่า และคัดเลือกพรรคที่สามารถนัดหมายให้การ สัมภาษณ์ได้ ในระยะ 3 เดือน (ตุลาคม – ธันวาคม 2558) แล้วนำผลการสัมภาษณ์มาสรุป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย



ผลการวิจัย

ภูมิหลังประชากรและพรรคการเมือง

ผู้วิจัย พบว่า ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีจำนวน 654 คน (ร้อยละ 59.5)

มีอายุระหว่าง 18 - 30 ปี มีจำนวนทั้งสิ้น 371 คน (ร้อยละ 33.7) มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีจำนวน 317 คน (ร้อยละ 28.8) ระดับ การศึกษาปริญญาตรี จำนวน 536 คน (ร้อยละ 48.7) อาชีพเป็นพนักงานบริษัท / ห้างร้านเอกชน จำนวน

339 คน (ร้อยละ 30.8) และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,000 บาท หรือน้อยกว่า จำนวน 497 คน (ร้อยละ 45.2) จากการสัมภาษณ์พรรคการเมือง จำนวน 8 พรรค เป็นพรรคการเมืองขนาดใหญ่ 1 พรรค ได้แก่ พรรคประชาธิปัตย์ (ส่วนพรรคเพื่อไทย ไม่สะดวกในการให้สัมภาษณ์) พรรคการเมืองขนาดกลาง 4 พรรค ได้แก่ พรรคความหวังใหม่ พรรคชาติไทยพัฒนา พรรคพลังชล และพรรคเพื่อฟ้าดิน และพรรคการเมืองขนาดเล็ก 3 พรรค ได้แก่ พรรคประชาสามัคคี พรรคอนาคตไทย และพรรคไทยมารัฐพัฒนา โดยนโยบาย/อุดมการณ์ของพรรคการเมือง ส่วนใหญ่มุ่งสู่การปกครองที่เป็นระบอบประชาธิปไตย ต้องการการเมืองที่เป็นของภาคประชาชนโดยแท้จริง ประชาชนมีความสามัคคีปรองดอง และขจัดความขัดแย้ง เน้นการต่อต้านทุจริตคอร์รัปชัน และพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมไทยควบคู่กันไปด้วย รวมถึงการสร้างความสุขให้ประชาชนทุกภาคส่วน ส่งเสริมการกระจายอำนาจและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม รวมทั้งพัฒนาคุณธรรมและสร้างธรรมาภิบาลให้เกิดขึ้นในสังคม โดยการต่อต้านเผด็จการทุกรูปแบบ

ความคาดหวังของการปฏิรูปประเทศไทย (อยากได้อะไรมากที่สุด)

ประชาชนมีความคาดหวังให้ได้ 1) นักการเมืองที่ดี มีคุณธรรม ไม่ทุจริตคอร์รัปชัน (ร้อยละ 33.3) 2) การเมืองไทยดีและเศรษฐกิจเจริญขึ้น (ร้อยละ 28.5) 3) ได้รัฐบาลที่ดี-มีหลักธรรมาภิบาล (ร้อยละ 18.0) และ 4) ประชาชนปรองดอง-มีสมานฉันท์ (ร้อยละ 17.5) พรรคการเมืองส่วนใหญ่ คาดหวังให้มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด จริงจัง รวมทั้งการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันอย่างมีประสิทธิภาพ พัฒนาการศึกษาระดับต้นให้ประชาชนในการเลือกตั้ง รวมถึงต้องการให้รัฐบาลเข้าใจปัญหาพื้นฐานของสังคมอย่างลึกซึ้ง เพื่อจะได้กำหนดนโยบายในการแก้ปัญหาให้สังคมอย่างถูกต้อง โดยทำคู่นานไปกับการพัฒนาให้

ประชาชนมีความรู้ มีการศึกษาและมีคุณธรรม

ปัญหาของประเทศไทยที่ต้องการให้ปฏิรูปโดยด่วน

ประชาชนต้องการให้ปฏิรูปมากที่สุดคือ 1) การทุจริตคอร์รัปชัน (ร้อยละ 44.3) 2) ระบบเศรษฐกิจและปากท้องประชาชน (ร้อยละ 33.2) 3) ระบบการศึกษา (ร้อยละ 9.1) 4) ระบบราชการ (ร้อยละ 6.7) และ 5) การเมืองและวิธีการเลือกตั้ง (ร้อยละ 4.8) พรรคการเมืองส่วนใหญ่ ต้องการให้แก้ปัญหาการป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชันอย่างจริงจัง และพัฒนาการศึกษา ให้มีความรู้ประชาธิปไตยที่แท้จริง และสร้างความปรองดอง สมานฉันท์ของคนในประเทศ การปฏิรูปต้องกระทำควบคู่ไปกับการสนองตอบต่อปัญหาของประชาชนและให้การศึกษาที่สอดคล้องกับสภาพสังคมที่แท้จริง ก็สามารถทำให้ขับเคลื่อนปัญหาทุกอย่างไปได้

พลังอำนาจของชาติที่สนับสนุนการปฏิรูปประเทศไทย

ประชาชน คิดเห็นว่า พลังอำนาจแห่งชาติที่สนับสนุนการปฏิรูปประเทศไทย โดยภาพรวมความคิดเห็นการยอมรับอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.71$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน สูงสุดคือพลังอำนาจทางทหาร รองลงมาคือ พลังอำนาจทางสังคม และพลังอำนาจทางการเมือง ($\bar{x} = 3.92, 3.68$ และ 3.54 ตามลำดับ) พรรคการเมืองส่วนใหญ่มีความเห็นว่า พลังอำนาจที่สำคัญแท้จริงต้องมาจากประชาชน หรือ พลังอำนาจทางสังคม ซึ่งประชาชนต้องพัฒนาตนเองให้เป็นคนดีมีคุณภาพด้วย ส่วนพรรคการเมืองจะต้องมีศักยภาพ มีนักการเมืองที่เก่ง และมุ่งทำงานเพื่อประชาชนและประเทศชาติอย่างแท้จริง ส่วนพลังอำนาจทางทหารเพื่อป้องกันประเทศ รวมทั้งพลังอำนาจทางเศรษฐกิจมีความสำคัญต่อการปฏิรูปประเทศให้เจริญก้าวหน้าด้วย

ทัศนคติต่อการปฏิรูปประเทศไทยในระยะเปลี่ยนผ่าน

ประชาชน มีทัศนคติเชิงบวก ($\bar{x} = 2.43$) กล่าวคือการจัดตั้งรัฐบาลทหาร เพื่อปฏิรูปประเทศไทย และการปฏิรูปประเทศไทยในด้านต่างๆ ประชาชน มีความคิดเห็นอยู่ใน ทัศนคติเชิงบวกทั้งสองกรณี ($\bar{x} = 2.45$ และ 2.41 ตามลำดับ) พรรคการเมืองส่วนใหญ่ มีทัศนคติเชิงลบ หรือไม่เห็นด้วยกับการจัดตั้งรัฐบาลทหาร (ร้อยละ 62.5) เพราะไม่เกิดประโยชน์แก่ประเทศชาติ เสียเวลาเปล่าๆ เพราะทหารขาดความรู้ในทางการเมืองและเศรษฐกิจ ส่วนการปฏิรูปประเทศในประเด็นต่าง ๆ ยังนำไปสู่การปฏิบัติได้ยาก และควรให้เป็นหนทางที่เป็นประชาธิปไตย ยกเว้นพรรคการเมือง อีกร้อยละ 37.5 มีทัศนคติเชิงบวกหรือเห็นด้วยกับการมีรัฐบาลทหาร หากสามารถเปลี่ยนแปลงหลักการใหม่ให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศชาติอย่างแท้จริง รัฐบาลต้องมีความคิดอย่างสร้างสรรค์ หากไม่สามารถแก้ปัญหาให้กับสังคมได้ ก็ควรจะลงจากอำนาจพรรคการเมืองทั้งหมดเห็นด้วยกับการปฏิรูปในด้านต่างๆ ตามที่เขียนไว้ แต่ยังไม่เห็นผลในการปฏิบัติ ในขณะที่ภาคประชาชน ก็ยังมีค่านิยมแบบเดิมๆ การแก้ปัญหาหรือการปฏิรูปในปัจจุบัน เป็นเพียงการเอาผ้ามาคลุม หรือเป็นเพียงการฉวยโอกาสไว้เท่านั้น

ความคาดหวังต่อการปฏิรูปประเทศไทย

ประชาชนคาดหวังต่อการปฏิรูปประเทศไทย โดยภาพรวมประชาชนเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.92$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การปฏิรูปการทุจริตคอร์รัปชัน ความเป็นประชาธิปไตย การปฏิรูปเศรษฐกิจและปากท้องประชาชน การปฏิรูปการเมืองการปฏิรูประบบราชการและการกระจายอำนาจ การปฏิรูปการศึกษา การร่างรัฐธรรมนูญ การยุติความขัดแย้งและสร้างความปรองดองอยู่ในระดับมากทุกด้าน ($\bar{x} = 4.08, 4.05, 4.03, 4.00, 3.96, 3.89, 3.78$ และ 3.57 ตามลำดับ)

พรรคการเมืองส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นต่อการปฏิรูปประเทศไทยด้านต่างๆ ดังนี้ 1) การร่างรัฐธรรมนูญ ควรต้องร่างให้เป็นสากล เพื่อแก้ไขปัญหาของประเทศ สร้างความปรองดองให้เกิดขึ้นและต้องสร้างความเข้มแข็งให้กับสถาบันการเมืองอย่างชัดเจน 2) ความเป็นประชาธิปไตยควรสร้างประชาธิปไตยให้เป็นวัฒนธรรม และคืนอำนาจให้กับประชาชน คาดหวังให้ประชาธิปไตยเป็นของประชาชน 3) การยุติความขัดแย้งและสร้างความปรองดอง การปฏิวัติ รัฐประหารยังไม่สามารถสร้างความปรองดองได้ การสร้างความปรองดอง มีกระบวนการอยู่แล้วต้องปฏิบัติตามนั้น รัฐต้องนำเอกสารข้อมูลต่างๆ ที่ศึกษาไว้แล้ว นำมาปฏิบัติให้เป็นรูปธรรม 4) การปฏิรูปการเมือง ยังไม่มีการปฏิรูปการเมืองให้เกิดขึ้น การบังคับใช้กฎหมายต้องเข้มแข็งพอ ต้องมีการตรวจสอบการใช้อำนาจ การใช้อำนาจและตรวจสอบการใช้อำนาจด้วย หากพลังเงียบของประชาชนที่มีคุณธรรมตื่นตัวทางด้านการเมือง จะทำให้การเมืองพัฒนาการดีขึ้น 5) การปฏิรูปการทุจริตคอร์รัปชัน รัฐบาลทหารมีอำนาจ ควรมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด แต่ยังไม่ทำอย่างจริงจังและรวดเร็ว ภายใต้สังคมไทยที่มีระบบอุปถัมภ์ มีวัฒนธรรมช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ก็เป็นอุปสรรคในการแก้ปัญหาการคอร์รัปชัน 6) ปฏิรูปเศรษฐกิจและปากท้องประชาชน การแก้ปัญหาเศรษฐกิจควรให้เน้นการกระจายรายได้ อย่างทั่วถึง เพื่อลดช่องว่างระหว่างคนรวยกับคนจน และควรปรับโครงสร้างการเกษตรให้มีความเข้มแข็ง 7) การปฏิรูปการศึกษา การศึกษาของประเทศยังมีความล้มเหลว รัฐยังไม่สามารถแก้ปัญหาได้ ผู้บริหารทางการศึกษาควรมีความรู้ความสามารถจริง เพื่อสร้างคนให้เรียนรู้ เพื่อให้คิดได้และคิดเป็น ไม่ใช่สร้างคนให้เรียนรู้เพื่อไปเป็นลูกจ้าง 8) การปฏิรูประบบราชการและการกระจายอำนาจ ควรเน้นให้มีการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น และการกระจายอำนาจต้องชัดเจน โดยเฉพาะให้มีการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัด โครงสร้างระบบ

ราชการไม่ควรจะใหญ่และซับซ้อน และต้องมีระบบ คัดกรองการเข้าสู่อำนาจ การใช้อำนาจและตรวจสอบ การใช้อำนาจนั้นได้

ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 ภูมิหลังประชากรประชาชนผู้ตอบ แบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน ทักษะคติของประชาชนต่อการปฏิรูปประเทศไทยไม่ต่างกัน ยกเว้นภูมิฐานะต่างกัน ทักษะคติของประชาชนต่อการปฏิรูปประเทศไทยต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 พลังอำนาจแห่งชาติที่สนับสนุน การปฏิรูปประเทศไทยกับทัศนคติของประชาชนต่อการปฏิรูปประเทศไทย มีความสัมพันธ์กัน ในระดับปานกลาง ในทิศทางเดียวกันโดยเฉพาะพลังอำนาจทางทหาร คือมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลางสูงสุด รองลงมาคือพลังอำนาจทางสังคม ในระดับปานกลาง และพลังอำนาจทางการเมือง อยู่ในระดับน้อย

สรุปและอภิปรายผล

1) ผลวิจัยพบว่า ประชาชนมีความคาดหวังต่อการปฏิรูปประเทศไทย โดยภาพรวมเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก ($x = 3.92$) โดยมีความต้องการให้มีการปฏิรูปการทุจริตคอร์รัปชัน ความเป็นประชาธิปไตย การปฏิรูปเศรษฐกิจและปากท้องประชาชน การปฏิรูปการเมือง การปฏิรูประบบราชการและการกระจายอำนาจ การปฏิรูปการศึกษา การร่างรัฐธรรมนูญ การยุติความขัดแย้งและสร้างความปรองดองอยู่ในระดับมากทุกด้าน ($x = 4.08, 4.05, 4.03, 4.00, 3.96, 3.89, 3.78$ และ 3.57 ตามลำดับ) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประยงค์ เต็มขวลา และคณะ (2547) ได้ศึกษาเรื่องทัศนคติและความพึงพอใจเกี่ยวกับการปฏิรูประบบราชการโดยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาคือทัศนคติและความพึงพอใจของประชาชน และข้าราชการที่มีต่อการปฏิรูประบบราชการ เพื่อให้ทราบถึงปัญหาข้อจำกัดทางการบริหาร

และเหตุผลความจำเป็นของการปฏิรูประบบราชการไทย ศึกษาประสบการณ์ความสำเร็จของการปฏิรูประบบราชการในต่างประเทศ เพื่อนำมาสังเคราะห์ถึงองค์การระบบราชการที่พึงประสงค์ และใช้เป็นกรอบแนวทางการวิเคราะห์ทิศทางการปฏิรูประบบราชการไทยที่พึงจะเป็น และระบบราชการไทยจำเป็นต้องมีการปฏิรูปต่อไป โดยจะต้องพยายามคำนึงถึงการลดและขจัดปัญหาทุจริตฉ้อราษฎร์บังหลวงในวงงานราชการให้หมดไปโดยสิ้นเชิง รวมทั้งจะต้องหามาตรการที่จะสกัดกั้นมิให้ฝ่ายการเมืองมีการแสวงหาประโยชน์จากราชการด้วย และสอดคล้องกับงานการศึกษาของสมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์ และคณะ (2550) ได้ศึกษาเรื่อง “การสร้างองค์ความรู้เพื่อการปฏิรูปการเมือง” ที่ระบุถึงปัญหาของระบบการเมือง และนำเสนอข้อเสนอเพื่อการปฏิรูปการเมือง โดยคณะผู้วิจัยได้สังเคราะห์ข้อเสนอในการปฏิรูปการเมืองจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ และการรับฟังปัญหาจากประชาชนในแต่ละภาค โดยมีข้อเสนอหลักใน 4 ด้าน โดย 2 ด้านที่สำคัญ คือ ข้อเสนอว่าด้วยสิทธิเสรีภาพและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน คณะผู้วิจัยเห็นว่าหลักประกันว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนในรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ต้องไม่ด้อยไปกว่าบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญปี พ.ศ. 2540 โดยมีข้อเสนอเพิ่มเติมหลายประการ อาทิ การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติต้องเกิดขึ้นทันที เมื่อมีการบังคับใช้รัฐธรรมนูญ การสร้างกระบวนการแก้ไขกฎหมายดั้งเดิมที่ขัดรัฐธรรมนูญ การสร้างระบบการถอดถอนผู้แทนโดยตรงในเขตของผู้ใช้สิทธิเลือกตั้ง เป็นต้น

2) ผลวิจัยพบว่า พลังอำนาจแห่งชาติที่สนับสนุน การปฏิรูปประเทศไทยกับทัศนคติของประชาชนต่อการปฏิรูปประเทศไทย มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง ในทิศทางเดียวกัน ($\bar{x} = 3.71$) เมื่อพิจารณา รายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน สูงสุดคือ พลังอำนาจทางทหาร รองลงมาคือพลังอำนาจทางสังคม

และพลังอำนาจทางการเมือง ($\bar{x} = 3.92, 3.68$ และ 3.54 ตามลำดับ) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัชชาภัทร อุ่นตรงจิต และคณะ (2553) ได้ศึกษาเรื่องหนึ่งทศวรรษแห่งการปฏิรูปการเมือง โดยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาคือ 1) เพื่อศึกษาและทบทวนเจตนารมณ์และวัตถุประสงค์ของการปฏิรูปการเมือง และ 2) เพื่อประเมินสถานการณ์บ้านเมืองในปัจจุบันอันเป็นผลจากการปฏิรูปการเมือง เพื่อเป็นบริบทสำคัญในการปฏิรูปประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจกับเจตนารมณ์ของการปฏิรูปการเมืองในเรื่องสิทธิเสรีภาพ และความเสมอภาคในระดับหนึ่ง ดังนี้ ประชาชนมีความพึงพอใจในประเด็น 1) สิทธิในฐานะที่เป็นมนุษย์หรือสิทธิมนุษยชน 2) การรับรองความเสมอภาคของบุคคล 3) การให้หน่วยงานของรัฐต้องเคารพสิทธิและให้สิทธิฟ้องคดีในกรณีที่ถูกละเมิด ส่วนในเรื่องหลักการสำคัญเกี่ยวกับสถาบันการเมืองและความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันการเมือง นั้น พบว่าไม่ประสบความสำเร็จ โดยหากจุดเริ่มต้นในการปฏิรูปการเมือง มาจากการวิเคราะห์ว่า ระบบการเมืองไทยอยู่ภายใต้ระบบรัฐสภาแบบดั้งเดิม จึงควรปรับปรุงระบบรัฐสภาให้เป็นระบบรัฐสภาแบบมีเหตุผล เพื่อความสมดุลในการบริหารประเทศของรัฐบาล ในวัตถุประสงค์ข้อ 2 เพื่อประเมินสถานการณ์บ้านเมืองในปัจจุบันอันเป็นผลจากการปฏิรูปการเมือง เพื่อเป็นบริบทสำคัญในการปฏิรูปประเทศไทย นั้นพบว่า สิ่งที่เคยเป็นจุดเด่นของสังคมไทยนั้นมียางจุดที่อ่อนแอลง โดยมีปัญหาหลักในเรื่องความแตกความสามัคคีของคนในชาติ และปัญหาความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ สังคม และอำนาจอันนำมาซึ่งความขัดแย้งในทางการเมือง ในส่วนที่เป็นจุดอ่อนของสังคมไทยนั้น พบว่า จุดอ่อนที่ยังไม่ได้รับการแก้ไข และยังคงเป็นปัญหาของสังคมไทยอยู่ในประเด็นเรื่อง การทุจริตในการเลือกตั้ง การที่สังคมไทยใช้อำนาจมากกว่าการเคารพทำตามกฎหมาย ซึ่งในทั้งสองประเด็นนี้ที่จริงแล้วมีรากฐานลึกซึ้งถึงเรื่องคุณธรรม

จริยธรรมของสังคม ว่าในการตีความการเป็นคนดีคนชั่วของสังคมนั้นมีมาตรฐานเช่นใด อันเป็นจุดอ่อนของสังคมไทย ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาของประเทศต่างๆ ในปัจจุบัน

3) ผลการวิจัยพบว่า **ประชาชนมีทัศนคติต่อการปฏิรูปประเทศไทยในระยะเปลี่ยนผ่าน โดยภาพรวมเป็นทัศนคติเชิงบวก** ($\bar{x} = 2.43$) กล่าวคือ การจัดตั้งรัฐบาลทหาร เพื่อปฏิรูปประเทศไทย และการปฏิรูปประเทศไทยในด้านต่างๆ ประชาชน มีความคิดเห็นอยู่ในทัศนคติเชิงบวกทั้งสองกรณี ($\bar{x} = 2.45$ และ 2.41 ตามลำดับ) และพรรคการเมืองทั้งหมดเห็นด้วยกับการปฏิรูปในด้านต่างๆ ตามที่เขียนไว้ สอดคล้องกับการวิจัยของปัทมาวดี โพนกุล (2557) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ที่มุ่งสร้างการเปลี่ยนแปลงและการปฏิรูปอย่างต่อเนื่องบนฐานความรู้ โดยมีประเด็นวิจัยทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม ในระดับประเทศหรือระดับโครงสร้างลงมาถึงการพัฒนาพื้นที่ด้วยนวัตกรรมทางสังคมและเทคโนโลยี และการปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อการแก้ปัญหาของชุมชนด้วยกระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่น รวมถึง การวิจัยเพื่อการปฏิรูปเชิงโครงสร้าง ความท้าทายที่สำคัญคือ ความสามารถในการปรับตัวของภาคส่วนต่างๆ ในสังคมให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง ภาครัฐเป็นสถาบันที่กำกับดูแลกลไกการพัฒนาและเป็นทางเสือในการกำกับทิศทางการพัฒนาประเทศผ่านการกำหนดนโยบายและดำเนินนโยบายในทุกมิติ การบริหารภาครัฐที่รวมศูนย์มีความแข็งตัว ขาดพัฒนาการที่เหมาะสม ทำให้รัฐไม่สามารถปรับตัวได้ทันกับการเปลี่ยนแปลง กฎกติกาต่างๆ กลายเป็นแรงฉุด จึงจำเป็นต้องใช้กระบวนการปฏิรูปเพื่อทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในกลไกการทำงานของรัฐและปรับทิศทางการนโยบาย การปฏิรูปในระบอบประชาธิปไตยจึงต้องการการมีส่วนร่วมแต่ยังไม่เพียงพอ เพราะการตัดสินใจที่ดีต้องการข้อมูล ความรู้ การถอดประสบการณ์ซึ่งจะได้มาจากงานวิจัย ประเทศไทยมีมายาคติหรือความเข้าใจผิดมากมายหลายเรื่อง

ทำให้การออกแบบนโยบายของรัฐไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ตรงจุด และบางครั้งนโยบายกลายเป็นตัวการก่อปัญหา การวิจัยเพื่อการปฏิรูปเชิงโครงสร้างจึงมีขั้นตอนตั้งแต่การศึกษาให้เข้าใจปัญหาให้ถูกต้อง การกำหนดกรอบการวิจัยเชิงนโยบาย และการวิจัยเพื่อสร้างข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

4) ผลการวิจัย พบว่า **ปัญหาของประเทศไทยที่ต้องการให้ปฏิรูปโดยด่วน** ประชาชนต้องการให้ปฏิรูปมากที่สุดคือ 1) การทุจริตคอร์รัปชัน คิดเป็นร้อยละ 44.3 2) ระบบเศรษฐกิจและปากท้องประชาชน คิดเป็นร้อยละ 33.2 3) ระบบการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 9.1 4) ระบบราชการ คิดเป็นร้อยละ 6.7 5) การเมืองและวิธีการเลือกตั้ง คิดเป็นร้อยละ 4.8 เช่นเดียวกับพรรคการเมืองส่วนใหญ่ ต้องการให้แก้ปัญหาการป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชันอย่างจริงจัง และพัฒนาการศึกษา ให้มีความรู้ประชาธิปไตยที่แท้จริง และสร้างความปรองดอง สมานฉันท์ของคนในประเทศ สอดคล้องกับ ปัทมาวดี โพชนุกูล (<http://www.trf.or.th>, 15 กุมภาพันธ์ 2559) ผู้อำนวยการฝ่ายนโยบายชาติและความสัมพันธ์ข้ามชาติ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ได้กล่าวถึง งานวิจัยกับการปฏิรูปประเทศไทย โดย สกว. มีผลงานวิจัยในบางเรื่อง บางเรื่องอยู่ในระหว่างการดำเนินการ และบางเรื่องอยู่ในระหว่างการกำหนดโจทย์ให้ถูกต้อง โดยเน้นกำหนดโจทย์วิจัยและข้อเสนอการปฏิรูปเชิงโครงสร้างในลำดับแรก คือ 1) การสร้างธรรมาภิบาลและลดคอร์รัปชัน 2) แนวทางการปฏิรูปการเมืองการปกครอง และ 3) โจทย์การวิจัยเพื่อการปฏิรูปเศรษฐกิจพร้อมมีข้อเสนอที่สำคัญ คือการเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของระบบการปราบปราม เช่น ควรทำหาคดีคอร์รัปชันไม่มีอายุความ ขนาดของคดีที่จะต้องดำเนินการโดย ป.ป.ช. ควรเป็นกรณีใหญ่ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อประเทศมาก ส่วนคดีเล็กน้อยนั้นต้องไปผลักดันให้ดำเนินการในระดับหน่วยงาน ส่วนตัวอย่างการวิจัยที่กำลัง

ดำเนินการด้านการปฏิรูปการเมืองการปกครอง เช่น การออกแบบระบบการเลือกตั้ง มีการศึกษาเพื่อแสดงให้เห็นว่าสัดส่วนของผู้แทนในระบอบประชาธิปไตยแบบตัวแทนควรสอดคล้องกับสัดส่วนของประชาชนในพื้นที่ต่างๆ มากกว่าที่เป็นอยู่หรือไม่ การศึกษาบทบาทของทหารในระบอบประชาธิปไตย การศึกษาตัวแบบตำรวจประชาธิปไตยภายใต้แนวคิดที่ว่าตำรวจคือประชาชน เป็นสมาชิกในสังคมที่ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่รักษาความสงบในสังคม การศึกษาออกแบบงานตำรวจในการชุมนุมประท้วงเพื่อบรรเทาความขัดแย้งในสังคมไทย เป็นต้น และสุดท้าย แนวทางแก้ไขปัญหาด้านการปฏิรูปเศรษฐกิจ ที่สำคัญคือ การพัฒนาเศรษฐกิจของพื้นที่จากฐานทุนทรัพยากรเดิม และการส่งเสริมการลงทุนเพื่อให้เกิดการจ้างงาน การส่งเสริมการลงทุนพัฒนาเศรษฐกิจให้สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในภาพรวม

5) ผลการวิจัย พบว่า **ประชาชนคาดหวังต่อการปฏิรูปประเทศไทย** โดยภาพรวม ประชาชนเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.92$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าการปฏิรูปการทุจริตคอร์รัปชัน ความเป็นประชาธิปไตย การปฏิรูปเศรษฐกิจและปากท้องประชาชน การปฏิรูปการเมืองการปฏิรูประบบราชการและการกระจายอำนาจ การปฏิรูปการศึกษา การร่างรัฐธรรมนูญ การยุติความขัดแย้งและสร้างความปรองดองอยู่ในระดับมากทุกด้าน ($\bar{x} = 4.08, 4.05, 4.03, 4.00, 3.96, 3.89, 3.78$ และ 3.57 ตามลำดับ) ซึ่งสอดคล้องกับงานผลสำรวจสวนดุสิตโพล มหาวิทยาลัยสวนดุสิต (www.manager.co.th, 15 มกราคม 2559) ได้สำรวจความคิดเห็นของประชาชนทุกสาขาอาชีพทั่วประเทศ จำนวน 2,218 คน ระหว่างวันที่ 18 - 28 มิถุนายน 2557 เรื่อง 9 แนวทางการปฏิรูป ของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ที่ประชาชนอยากให้ปฏิบัติ ตามที่ คสช. ได้มีแนวทางการปฏิรูปทั้ง 9 ด้าน ซึ่งครอบคลุมการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และการศึกษาเพื่อที่จะให้ประชาชนได้มีส่วนร่วม

ในการกำหนดแนวทางการปฏิรูปดังกล่าวไปสู่การปฏิบัติที่จะทำให้งานปฏิรูปสำเร็จบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายของคสช. ที่กำหนดไว้ โดยสรุปผลได้ ดังนี้ ประชาชนคิดว่า คสช. จะปฏิรูปสิ่งต่อไปนี้อย่างไร? จึงจะเห็นผลเป็นรูปธรรม

5.1) แนวทางการปฏิรูปการเมือง ควรทำดังนี้ คือ อันดับ 1 จะต้องปฏิรูปการเลือกตั้งให้มีความโปร่งใสเป็นระบบ พรรคการเมืองควรคัดเลือกผู้สมัคร ที่มีคุณสมบัติเหมาะสม และปฏิบัติตามกฎหมายเลือกตั้งอย่างเคร่งครัด (88.86%) อันดับ 2 มีมาตรการป้องกันปราบปรามการทุจริตทุกรูปแบบ บทลงโทษต้องเด็ดขาด เช่น ยึดทรัพย์ ตัดสิทธิ์ทางการเมือง โดยติดตามและจับกุมตัวผู้กระทำผิดมาดำเนินคดีอย่างจริงจัง (82.18%) อันดับ 3 สร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องให้กับประชาชนเกี่ยวกับเรื่องการเมือง ระบอบประชาธิปไตย สิทธิบทบาทหน้าที่ และการปฏิบัติตนตามกฎหมายระเบียบต่างๆ (80.54%) และอันดับ 4 ทำลายการผูกขาดอำนาจทางการเมืองของนักการเมืองรุ่นเก่า เปิดโอกาสให้นักการเมืองรุ่นใหม่เข้ามาทำงาน (64.95%)

5.2) แนวทางการสร้างมาตรฐานทางจริยธรรมของผู้บริหารประเทศ ควรทำดังนี้ คือ อันดับ 1 ผู้บริหารต้องมีจิตสำนึก ดำรงตนอยู่ในความดี ซื่อสัตย์ สุจริต (93.67%) อันดับ 2 กำหนดวิธีการคัดเลือกและคุณสมบัติของผู้ที่จะมาดำรงตำแหน่งบริหาร เช่น เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ มีประสบการณ์ ได้รับการยอมรับจากสังคม ประวัติดี มีภาวะผู้นำ (82.77%) อันดับ 3 คำนี้ถึงส่วนรวม ไม่ใช่ระบบเส้นสาย ไม่ให้กลุ่มใดกลุ่มหนึ่งมีอำนาจมากเกินไป มีการถ่วงดุลอำนาจ (82.53%) และอันดับ 4 เปิดโอกาสให้ประชาชนและทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมในการสรรหา ติดตาม ตรวจสอบการทำงานของผู้บริหารประเทศ เมื่อพบการกระทำผิดต้องมีกฎหมายและบทลงโทษที่รุนแรง (71.51%)

5.3) แนวทางการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรม ควรทำดังนี้ คือ อันดับ 1 เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเป็นกลาง ให้ความยุติธรรมกับทุกฝ่าย ไม่เลือกปฏิบัติ ไม่สองมาตรฐาน ไม่ให้อำนาจทางการเมืองเข้ามาแทรกแซง (89.68%) อันดับ 2 พัฒนาการให้เข้มแข็ง เป็นที่ยอมรับ มีผลงานชัดเจน โดยเฉพาะคดีที่สังคมให้ความสนใจ (83.70%) อันดับ 3 บังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด ผู้กระทำผิดต้องได้รับการลงโทษอย่างจริงจัง (81.12%) และอันดับ 4 พิจารณาปรับแก้กฎหมาย ป้องกันไม่ให้มีผู้อาศัยช่องโหว่ผู้กระทำผิดและทันสมัยอยู่เสมอ (66.70%)

5.4) แนวทางการปฏิรูปการบริหารราชการแผ่นดิน ควรทำดังนี้ คือ อันดับ 1 ยึดแนวทางการบริหารราชการแผ่นดินที่ถูกต้อง เป็นธรรม (92.61%) อันดับ 2 มีกระบวนการติดตามตรวจสอบที่เคร่งครัด ตรงไปตรงมา ทั้งในด้านการบริหารงาน งบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง รวมถึงการตรวจสอบทรัพย์สินข้าราชการ (83.35%) อันดับ 3 ปรับปรุงระบบการคัดเลือกบุคคลเข้ารับราชการให้โปร่งใส ปราศจากการวิ่งเต้น เส้นสาย (81.94%) และอันดับ 4 ควรมีการบริหารราชการแบบกระจายอำนาจทุกภาคส่วน กำหนดโครงสร้างหน่วยงานที่ชัดเจน เหมาะสมเป็นปัจจุบัน เพื่อให้เกิดความคล่องตัว (66.35%)

5.5) แนวทางการปฏิรูปการศึกษา ควรทำดังนี้ คือ อันดับ 1 สร้างโอกาสให้ทุกคนได้รับการศึกษาอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง จัดสรรงบประมาณ ด้านการศึกษาอย่างเป็นธรรม โดยเฉพาะเด็กที่มีฐานะยากจน (87.81%) อันดับ 2 กระทรวงศึกษาธิการต้องมีนโยบายด้านการศึกษาที่ชัดเจน ต่อเนื่อง ไม่เปลี่ยนแปลงบ่อย พัฒนาระบบการศึกษาให้ได้มาตรฐาน และพร้อมเข้าสู่อาเซียน (84.86%) อันดับ 3 ผู้บริหาร ครูอาจารย์ ผู้ปกครอง และนักเรียน จะต้องมีความเข้าใจที่ชัดเจนตรงกัน ทำหน้าที่ของตนเองอย่างเต็มที่ร่วมกัน

พัฒนาการศึกษาไทยให้ก้าวหน้า (81.83%) และอันดับ 4 ปรับหลักสูตรการเรียนการสอนให้เด็กได้มีส่วนร่วม รู้จักคิดวิเคราะห์ และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ (70.34%)

5.6) แนวทางการปฏิรูปโครงสร้างทางเศรษฐกิจ ควรทำดังนี้ คือ อันดับ 1 ควบคุมราคาสินค้าอุปโภคบริโภค และค่าสาธารณูปโภคให้เหมาะสม (92.97%) อันดับ 2 ส่งเสริมการจ้างงาน สร้างอาชีพ สร้างรายได้ กระจายรายได้สู่ท้องถิ่นและประชาชน (85.70%) อันดับ 3 รมรงค์ให้คนไทยใช้ของไทย นำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต (79.60%) และอันดับ 4 พัฒนาการเกษตรที่เป็นรายได้หลักของประเทศให้เข้มแข็ง ดูแลเกษตรกรให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี (69.05%)

5.7) แนวทางการปฏิรูปด้านข่าวสาร ควรทำดังนี้ คือ อันดับ 1 สื่อมวลชนจะต้องรักษาจรรยาบรรณของสื่อที่ดี เป็นกลาง ไม่เอนเอียง (86.75%) อันดับ 2 ควรมีหน่วยงานเฝ้าระวังการนำเสนอข่าวของสื่อต่างๆ ที่สร้างความขัดแย้ง แยกแยะ หรือไม่เหมาะสม (81.71%) อันดับ 3 พุดคุย ทำความเข้าใจร่วมกันระหว่างรัฐกับสื่อมวลชน เพื่อให้สื่อได้ทำงานอย่างเต็มที่ เป็นอิสระ (81.36%) และอันดับ 4 ต้องมีบทลงโทษที่ชัดเจนกับสื่อที่มีการนำเสนอข้อมูลบิดเบือน ยั่วยุ เกินจริง หรือสร้างกระแสปลุกปั่นในสังคม (67.29%)

5.8) แนวทางการปฏิรูปความเหลื่อมล้ำทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ควรทำดังนี้ คือ อันดับ 1 เปิดโอกาสให้ประชาชนทุกชนชั้น ทุกอาชีพ สามารถเข้าถึงสิทธิประโยชน์ต่างๆ ที่ควรจะได้รับ กระจายรายได้สู่ประชาชนอย่างทั่วถึง เท่าเทียม (92.50%) อันดับ 2 ประชาชนควรนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต รู้จักพึ่งตนเอง ไม่รอรับความช่วยเหลือจากภาครัฐ หรือนโยบายประชานิยมเพียงอย่างเดียว (83.24%) อันดับ 3 จะต้องสร้าง

มาตรฐานด้านคุณธรรมจริยธรรมให้กับผู้นำ นักการเมือง และข้าราชการ (82.06%) และอันดับ 4 กฎหมายจะต้องเป็นธรรม ใช้ได้สำหรับทุกกลุ่ม ไม่เอื้อประโยชน์ต่อฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง (65.65%)

5.9) แนวทางการปฏิรูปการทุจริตคอร์รัปชัน ควรทำดังนี้ คือ อันดับ 1 ควรมีการดำเนินคดี ลงโทษผู้กระทำผิดอย่างเด็ดขาด บทลงโทษต้องรุนแรง ทำให้เห็นเป็นเยี่ยงอย่าง กำหนดระยะเวลาของอายุความให้เหมาะสม (91.56%) อันดับ 2 บังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง ไม่เลือกปฏิบัติ (84.17%) อันดับ 3 ปลุกฝัง สร้างจิตสำนึก ค่านิยมของคนในชาติ ให้มีความซื่อสัตย์สุจริต มีคุณธรรมจริยธรรม (80.66%) และอันดับ 4 มีการแต่งตั้งหน่วยงานที่ทำหน้าที่ตรวจสอบเรื่องการทุจริตคอร์รัปชันทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ (65.06%)

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

ผู้วิจัยขอเสนอแนะในประเด็นสำคัญที่ได้ จากการวิจัยได้ดังนี้

1. ขอเสนอแนะให้ รัฐบาลรับฟังความคาดหวังดังกล่าวเพื่อการจัดทำรัฐธรรมนูญและจัดการเลือกตั้ง ให้ได้นักการเมืองที่ดี มีคุณธรรมได้จริง
2. คาดหวังให้รัฐบาลทหารของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้เร่งแก้ไขปัญหาและปราบปรามอย่างหนัก และจริงจัง
3. ขอเสนอแนะให้พรรคการเมืองร่วมมือกับรัฐบาล ในการปฏิรูปประเทศไทยตามแนวทางที่กำหนดและร่วมมือกันเพื่อสนองตอบต่อประชาชนอย่างแท้จริง
4. ขอเสนอแนะให้รัฐบาลทหารใช้โอกาสนี้ เมื่อเข้าสู่ อำนาจบริหารประเทศชาติแล้วจะต้องปฏิรูปประเทศ ชาติให้เกิดประโยชน์แก่แผ่นดินอย่างจริงจัง เด็ดขาด และเข้มแข็งตามที่ประชาชนคาดหวัง

5. ขอเสนอแนะให้รัฐบาลและคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ รับฟังและจัดทำความคาดหวังการปฏิรูปด้านต่างๆ ให้สนองตอบการพัฒนาประเทศได้เป็นจริงนำไปสู่การป้องกันทุจริตคอร์รัปชันที่ได้ผลอย่างมีประสิทธิภาพจริง พรรคการเมืองและการเลือกตั้งที่ดี เศรษฐกิจเจริญก้าวหน้าดี การศึกษากระจายเท่าเทียมทุกภาคให้เกิดความรู้ได้จริง และมุ่งมั่นให้เกิดความสามัคคีสมานฉันท์ได้จริงและแน่นอน

6. การจัดทำรัฐธรรมนูญ รัฐบาลควรต้องยึดหลักประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (Participatory democracy) โดยเน้นรูปแบบที่ดึงประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมให้มากขึ้น ทั้งแนวคิดการปกครองและการเลือกผู้แทนที่ดีกว่าเดิม การยอมรับและความเป็นเอกฉันท์ในการลงมติรับร่างรัฐธรรมนูญ สอดคล้องกับหลักประเพณีและวัฒนธรรมไทย และยึดมั่นในพระมหากษัตริย์ รัฐธรรมนูญต้องคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมของประชาชนเป็นหลักใหญ่ เพื่อส่งผลให้ประชาชนเข้าใจศรัทธาในการเมืองระบอบประชาธิปไตยเพิ่มขึ้น

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- จิระวัฒน์ วงศ์สวัสดิวัฒน์. (2547). **ทัศนคติ ความเชื่อและพฤติกรรม**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : อมรินทร์ พรินต์ติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง.
- ชีษณุกร พรภาณวิชัย. (2540). “ความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อบทบาทการจัดการทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล: กรณีศึกษาจังหวัดแพร่.” วิทยานิพนธ์ปริญญา สังคมศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ณัชชาภัทร อุ๋นตรงจิตร และคณะ. (2553). “รายงานการวิจัยเรื่องหนึ่งทศวรรษแห่งการปฏิรูปการเมือง.” กรุงเทพฯ: วิทยาลัยการเมืองการปกครอง สถาบันพระปกเกล้า,
“ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั่วประเทศ เมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2557” (4 ธันวาคม 2557). สืบค้นจาก :<http://highlight.kapook.com/view/97326>,
- ประยงค์ เต็มชวาลา. (2547). “รายงานการวิจัยเรื่องทัศนคติความพึงพอใจเกี่ยวกับการปฏิรูประบบราชการ.” กรุงเทพฯ: สำนักเลขาธิการวุฒิสภา,
- ปัทมาวดี โปชนกุล. “งานวิจัยกับการปฏิรูปประเทศไทย.” (15 กุมภาพันธ์ 2559). สืบค้นจาก : http://www.trf.or.th/index.php?option=com_content&view=article&id=5150:2014-09-29-09-38-54&catid=22&Itemid=217.
- “พรรคการเมืองในประเทศไทยที่ยังดำเนินกิจกรรมในปัจจุบัน 73 พรรค.” (4 ธันวาคม 2557). สืบค้นจาก : http://www.ect.go.th/th/wp-content/uploads/2013/11/party_2jan14.pdf.
- “พลังอำนาจของชาติ – ชัดความสามารถในยุคสารสนเทศ.” (12 ตุลาคม 2558). สืบค้นจาก : http://tortaharn.net/contents/index.php?option=com_content&task=view&id=26&Itemid=75,
- “พลังอำนาจของชาติ” (23 มกราคม 2558). เข้าถึงได้จาก: <https://www.gotoknow.org/posts/158913>.
- “มีชัย ฤชุพันธุ์ เปิดใจหลังนั่งเก้าอี้ประธาน กรธ. ซ้ำจำเป็นและหลีกเลี่ยงไม่ได้.” (31 มกราคม 2559). สืบค้นจาก : <http://highlight.kapook.com/view/127362>.
- “ระบอบการเมือง นักการเมือง และสถาบันการเมือง” (18 มีนาคม 2558). สืบค้นจาก : http://library2.parliament.go.th/giventake/content_cons57/cdc2557-t235_v1n2.pdf.
- ลิขิต ธีรเวคิน. “สภาวะการเมืองในช่วงเปลี่ยนผ่าน” (3 พฤษภาคม พ.ศ. 2557). สืบค้นจาก : http://www.dhiravegin.com/detail.php?item_id=000449
- อภิญา ติสสะมาน. “การปฏิรูปประเทศไทยกับการหาทางออกวิกฤตการเมืองไทย.” (10 กุมภาพันธ์ 2559). สืบค้นจาก : http://kpi.ac.th/media/pdf/M7_241.pdf.

“เอกสารประกอบการปฏิรูป โดย สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร” (18 มกราคม 2558). สืบค้นจาก :
<http://library2.parliament.go.th/giventake/nrc2557-info.html>.

ภาษาอังกฤษ

Clay, R. (1988). **Chambers English Dictionary**. Great Britain: bunay suffolk Ltd..

Herbert C. Kelman. (19 December 2014). “Imention of compliance – gaining behavior.” [Online]
Available at: <http://www.Jstor.org/stable/278681>.